

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ YAYINLARINDAN No: 4565
İKTİSAT FAKÜLTESİ ISSN 1304 – 0251 / No: 583
MALİYE ARAŞTIRMA MERKEZİ YAYIN No: 90

MALİYE
ARAŞTIRMA MERKEZİ
KONFERANSLARI

PROF. DR. SALİH TURHAN'A
ARMAĞAN

Kırkaltıncı Seri - Yıl 2004

İstanbul, 2005

Maliye Araştırma Merkezi Konferansları 46. Seri (Prof. Dr. Salih TURHAN'a Armağan)
İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakóltesi, 2004.

DANIřMA KURULU

Prof. Dr. Turgay BERKSOY
Prof. Dr. Ümit řENESEN
Prof. Dr. Turan YAY
Prof. Dr. Bülent PAMUKÇU
Prof. Dr. İzzettin ÖNDER

Marmara Üniversitesi
İstanbul Teknik Üniversitesi
Yıldız Teknik Üniversitesi
Galatasaray Üniversitesi
İstanbul Üniversitesi

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Esfender KORKMAZ
Prof. Dr. S. Yenal ÖNCEL
Prof. Dr. Nihat FALAY
Prof. Dr. Tülay ARIN
Prof. Dr. řerafettin AKSOY

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakóltesi
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakóltesi
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakóltesi
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakóltesi
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakóltesi

MALİYE ARAşTIRMA MERKEZİ MÜDÜRÜ VE YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Doç. Dr. S. Ateş OKTAR

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakóltesi

YAZIM KURALLARI

- İstanbul Üniversitesi İktisat Fakóltesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları hakemli bir dergidir. Gönderilen makaleler en az üç hakeme gönderilerek değerlendirilmektedir.
- Bu dergide yayımlanan makalelerin bilim ve dil bakımından sorumluluğu yazarlarına aittir.
- Dergide yayımlanan makaleler kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

Maliye Araştırma Merkezi Konferansları'nın 46. Serisi olan Prof. Dr. Salih TURHAN'a Armağan'da yer alan makaleler için hakemlik yardımında bulunan değerli đretim üyelerine teşekkür ederiz.

Yayın Kurulu

ÖNSÖZ

“Maliye Enstitüsü Konferansları” olarak 1956 yılında başlayan Konferans Dizisi, 2547 sayılı yüksek öğretim yasasından sonra “Maliye Araştırma Merkezi Konferansları” olarak devam etmektedir.

Bu sayıda Hakem Kurulunun kabul ettiği 13 makale yer almıştır.

İçinde bulunduğumuz bugünkü iktisadi konjonktürde maliye politikası ve mali politika araçlarının önemi daha da artmış bulunmaktadır. Zira maliye politikası araçlarının, diğer iktisat politikası araçları ile uyumlu kullanılması halinde ancak kalıcı istikrarın sağlanması mümkün olacaktır.

Hatta kamu açıkları, iç ve dış borç yükü, kamu yatırımlarında daralma gibi sonuçlar maliye politikasının öncelikli politika olmasını gerekli kılmaktadır.

Kalıcı istikrarın sağlanmasında teorik altyapı oluşturma görevi akademisyenlere düşmektedir. Akademisyenlerin uygulanması gerekli politikaları teorik bazda ve geçmiş uygulamalar açısından tartışıp, ekonomi yönetimine yol göstermesi gerekir.

Öte yandan Avrupa Birliği yolunda Maastricht kriterlerine ve mali sisteme uyum açısından da mali araştırmalara hız vermek zorundayız.

Bu sayıda yazan arkadaşlara, “Maliye Araştırma Merkezi Konferansları”nı titizlikle takip eden ve organize eden Maliye Araştırma Merkezi Müdürü Doç.Dr. Ateş OKTAR’a ve yardımcı olan Araş.Gör. Önder BİNGÖL, Araş.Gör. F.Berna UYMAZ ve Araş.Gör. Murat ŞEKER’e, Hakem Kuruluna ve Maliye Bölümünün her işi gibi bu işini de titizlikle takip eden Bölüm Sekreteri Serap KAKŞA’ya teşekkür ederim.

Prof. Dr. Esfender KORKMAZ

Maliye Bölümü Başkanı

SUNUŞ

Maliye Araştırma Merkezi Konferansları dergisinin 46'ncısı olan bu seri, Maliye Enstitüsü, Maliye ve Mali Kanunlar Kürsüsü ve Maliye Bölümü'nde uzun yıllar boyunca görev yaptıktan sonra emekliye ayrılan değerli hocamız Prof. Dr. Salih Turhan'a Armağan olarak yayımlanmaktadır.

Hocamız Salih Turhan, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mezunudur. Almanya'da, Köln Üniversitesi İktisat ve İşletme Fakültesi'nden doktora derecesini aldıktan sonra (1964), İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde doçent (1969) ve profesör (1977) unvanlarını elde etmiştir.

Prof. Dr. Salih Turhan, Federal Almanya Cumhuriyeti Eyalet İstatistik Dairesi'nde bilimsel araştırmacı (1964- 65), Alman Maliye Bakanlığı'nda bilimsel araştırmacı (1965- 66), Köln Üniversitesi İktisat ve İşletme Fakültesi'nde araştırmacı öğretim üyesi (1969), Amerika Birleşik Devletleri Berkeley Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi (1973- 74, Fullbright Bursu ile), Köln Üniversitesi İktisat ve İşletme Fakültesi'nde araştırmacı öğretim üyesi (1984) ve Mannheim Üniversitesi'nde araştırmacı öğretim üyesi (1994) olarak bulunmuştur.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Bölümü Başkanı ve Maliye Teorisi Anabilim Dalı Başkanı olarak da görev yapan hocamızın Vergi Teorisi, Vergi Teorisi ve Politikası ve Maliye Politikası (İzzettin Önder ve Beyhan Ataç ile birlikte) kitaplarının yanı sıra, Maliye Politikası (Heinz Haller) ve Genel Vergi Teorisi (Günter Schmölders) adlı iki kitap çevirisi bulunmaktadır. “Bütçe Politikasının Etkilerinin Ölçülmesine İlişkin Yaklaşımlar”, “Rasyonel Vergi Politikası Açısından Türk vergi Sistemine Genel Bir Bakış”, “Stagflasyon ve Maliye Politikası” ve “Maliye Politikası ve Çevre Kirliliği”, Prof. Dr. Salih Turhan'ın makalelerinden bazılarıdır.

Prof. Dr. Salih Turhan, sadece bilimsel kapasitesi ve güçlü hitabet yeteneği ile değil, öğrencilerine ve meslektaşlarına olan saygısının bir ifadesi olduğunu düşündüğüm, dış görünüşüne gösterdiği özen ile de bize her zaman örnek olmuştur. Diğer meslektaşlarım gibi, ben de Salih Turhan hocamdan feyz aldım, ondan çok şey öğrendim. Bu armağan, Maliye Bölümü ve Maliye Araştırma Merkezi mensuplarının, kendisine olan şükran duygularının küçük bir ifadesidir. Sevgili hocamıza, emeklilik yaşamında da sağlık ve mutluluklar diliyoruz.

Derginin bu sayısında, Doç.Dr.Şahin AKKAYA'nın "Çevre Vergileri ve Gelir Dağılımı", Doç. Dr. Zeynep ARIKAN'ın "Vergi Borçlarında Tecil", Doç. Dr. Zekai ÖZDEMİR ve Araş. Gör. Dr. Erşan SEVER'in "Finansal Liberalleşmenin Ekonomik Performansa Etkisi: Türkiye Analizi", Doç. Dr. Ömer EROĞLU, Ruhan İŞLER'in "İktisat Düşüncesinde Kadının Konumu ve Feminist İktisat", Yrd. Doç. Dr. Özhan ÇETİNKAYA'nın "Devlet Muhasebesi Alanındaki Gelişmeler ve Türkiye'de Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi", Yrd. Doç. Dr. Burak ATAMTÜRK'ün "Türkiye'de Finansal Gelişme ve Ekonomik Büyümenin Nedensellik Yönü Üzerine Bir İnceleme (1975-2003)", Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÇELEN ve Yrd. Doç. Dr. Bülent BALI'nın "Kamu Kesimi Finansman Açıkları İle İlgili Yeni Yaklaşımlar", Yrd. Doç. Dr. Sema ULUTÜRK AKMAN'ın "Tüketicilerin Fiyat Bilinci Üzerinde Etkili Olan Faktörlere İlişkin Bir İnceleme", Araş. Gör. Devrim ERSEZER ve Yrd. Doç. Dr. Süleyman ULUTÜRK'ün "Türkiye'de 1980 Sonrası Dönemde Kamu Harcamalarının Gelir Dağılımı Üzerine Etkileri", Araş. Gör. Dr. Aydan KANSU'nun "IMF'in Kurtarma Politikalarının Yarattığı İkilem: Ahlaki Riziko ve Bulaşma", Araş. Gör. Dr. Nazan SUSAM'ın "Feldstein - Horioka Paradoksu: Yatırım, Tasarruf ve Sermaye Hareketleri İlişkisinin Açıklanması", Doç. Dr. S. Ateş OKTAR'ın "A Survey of two Typical Forms of Abusive Tax Avoidance Transactions and Contracts: The Thin Capitalization and Hidden Distribution of Profits in Turkish Tax System", Yrd. Doç. Dr. T. Hakan ONGAN ve Yrd. Doç. Dr. Gökhan KARABULUT'un "A Simple Model of Currency Crises and Budget Deficit: The Case of Turkey" başlıklı makaleleri yer almaktadır.

Bu sayının yayına hazırlanmasında bana güç ve destek veren Maliye Bölümü Başkanı, değerli hocam Prof. Dr. Esfender Korkmaz'a şükranlarımı sunarım. Geçen sayılarda olduğu gibi, bu sayıda da bize zaman ayırarak hakemlik katkısında bulunan, üniversitemizin ve diğer üniversitelerin çok değerli bilim insanlarına saygı ve şükranlarımı sunuyorum. Maliye Bölümü araştırma görevleri Önder Bingöl, Berna Uymaz ve Murat Şeker yayına hazırlık sürecinin her aşamasında görev yaptılar. Maliye Bölümü sekreteri Serap Kakşa her zaman olduğu gibi önemli yardımlarda bulundu. Hepsine ayrı ayrı teşekkür ederim.

Ocak 2005

Doç. Dr. S. Ateş OKTAR
Maliye Araştırma Merkezi Müdürü

İÇİNDEKİLER

(Maliye Araştırma Merkezi Konferansları Serisi)

46. Seri

(Prof. Dr. Salih TURHAN'a Armağan)

- ÖNSÖZ I
- SUNUŞ III

TÜRKÇE MAKALELER

- Doç. Dr. Şahin AKKAYA- Çevre Vergileri ve Gelir Dağılımı 1
- Doç. Dr. Zeynep ARIKAN- Vergi Borçlarında Tecil 13
- Doç. Dr. Zekai ÖZDEMİR, Araş. Gör. Dr. Erşan SEVER- Finansal Liberalleşmenin Ekonomik Performansa Etkisi: Türkiye Analizi 35
- Doç. Dr. Ömer EROĞLU, Ruhan İŞLER- İktisat Düşüncesinde Kadının Konumu ve Feminist İktisat..... 53
- Yrd. Doç. Dr. Özhan ÇETİNKAYA- Devlet Muhasebesi Alanındaki Gelişmeler ve Türkiye’de Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi 83
- Yrd. Doç. Dr. Burak ATAMTÜRK– Türkiye’de Finansal Gelişme ve Ekonomik Büyümenin Nedensellik Yönü Üzerine Bir İnceleme (1975-2003)..... 99
- Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÇELEN, Yrd. Doç. Dr. Besim Bülent BALI– Kamu Kesimi Finansman Açıkları İle İlgili Yeni Yaklaşımlar 107
- Yrd. Doç. Dr. Sema Ulutürk AKMAN- Tüketicilerin Fiyat Bilinci Üzerinde Etkili Olan Faktörlere İlişkin Bir İnceleme 129

- **Araş. Gör. Devrim ERSEZER, Yrd. Doç. Dr. Süleyman ULUTÜRK-**
Türkiye’de 1980 Sonrası Dönemde Kamu Harcamalarının Gelir Dağılımı
Üzerine Etkileri 149
- **Araş. Gör. Dr. Aydan KANSU-** IMF’in Kurtarma Politikalarının
Yarattığı İkilem: Ahlaki Riziko ve Bulaşma 169
- **Araş. Gör. Dr. Nazan SUSAM-** Feldstein - Horioka Paradoksu:
Yatırım, Tasarruf ve Sermaye Hareketleri İlişkisinin Açıklanması 183

İNGİLİZCE MAKALELER

- **Doç. Dr. S. Ateş OKTAR** - A Survey of Two Typical Forms Of Abusive
Tax Avoidance Transactions and Contracts: The Thin Capitalization and
Hidden Distribution of Profits in Turkish Tax System 197
- **Yrd. Doç. Dr. T. Hakan ONGAN, Yrd. Doç. Dr. Gökhan KARABULUT-**
A Simple Model of Currency Crises and Budget Deficits:
The Case of Turkey 205